

จดหมายข่าว

ฉะลิม

ก้าวในมาตรการวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ฉบับที่ 11 ประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2557

ISSN 1513-0010

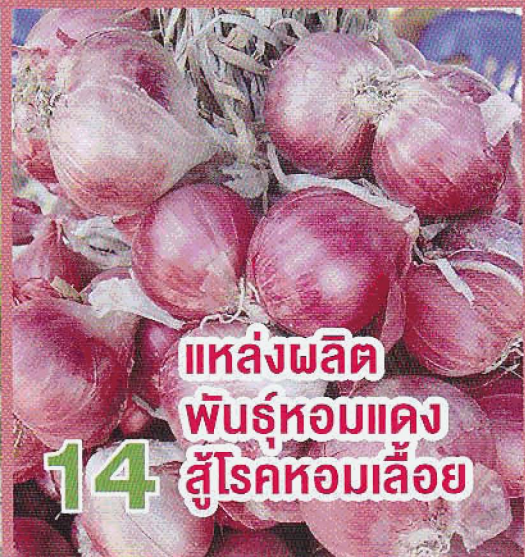

จุดเปลี่ยน

ทุเรียนไทย 2

ห้วยโสมง
โครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ
จากลายพระหัตถ์

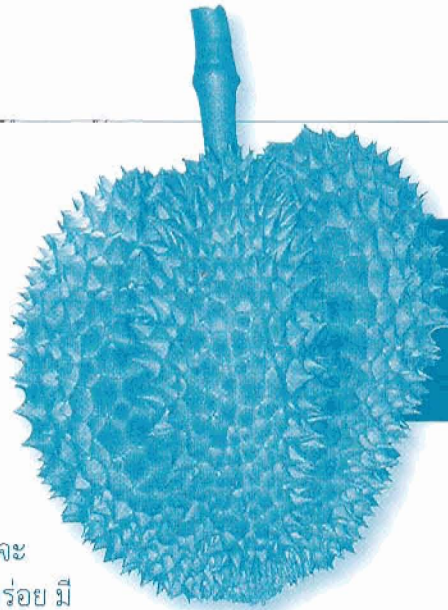
14 แหล่งผลิต
พันธุ์หอมแดง
สู้โรคหอมเลื้อย

16 หน่อไม้ไร่ประโยชน์

จุดเปลี่ยน

ทุเรียนไทย

ทุเรียน ผลไม้ที่ได้
รับการขนานนามว่าเป็น ราชา
ผลไม้ ด้วยรูปทรงที่ไม่น่าเชื่อว่าจะ
รับประทานได้ ทั้งยังมีรสชาติที่อร่อย มี
กลิ่นชวนหลงใหล เป็นที่ติดอกติดใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตทุเรียนอันดับต้น ๆ ของโลก โดยในปีในช่วง
เดือนมกราคม - พฤศจิกายน 2557 ประเทศไทยส่งออกทุเรียนรวมทุกผลิตภัณฑ์
ประมาณ 380 ล้านกิโลกรัม มูลค่ากว่า 13,580 ล้านบาท โดยในปริมาณทั้งหมด
นี้ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกทุเรียนสด จำนวนประมาณ 364 ล้านกิโลกรัม มูลค่า
กว่า 12,280 ล้านบาท และประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ ประเทศจีน

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2557 สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการ
เกษตรได้มีการจัดเสวนาหัวข้อ จุดเปลี่ยนทุเรียนไทย ที่ศูนย์วิจัยพืชสวน
จันทบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมภายในงานพืชสวนก้าวหน้าครั้งที่ 13 การจัด
เสวนามีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ในปี 2558

การเสวนามีผู้ร่วมเสวนา ดังนี้ ดร.ทรงพล สมศรี หัวหน้าคณะ
ผู้เชี่ยวชาญกรมวิชาการเกษตร คุณจิตนิภา หวังเชิดชูวงศ์ กรมส่งเสริม
การค้าระหว่างประเทศ คุณอุไร สุวรรณวงศ์ อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่าย
การเกษตร สถานอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง คุณสัญญาชัย ปุณณะชัยคีรี นายก
สมาคมส่งออกผลไม้ไทย โดยมี คุณเปรม ฤ สงขลา เป็นผู้ดำเนินการเสวนา

คุณเปรม ฤ สงขลา

ดร.ทรงพล สมศรี

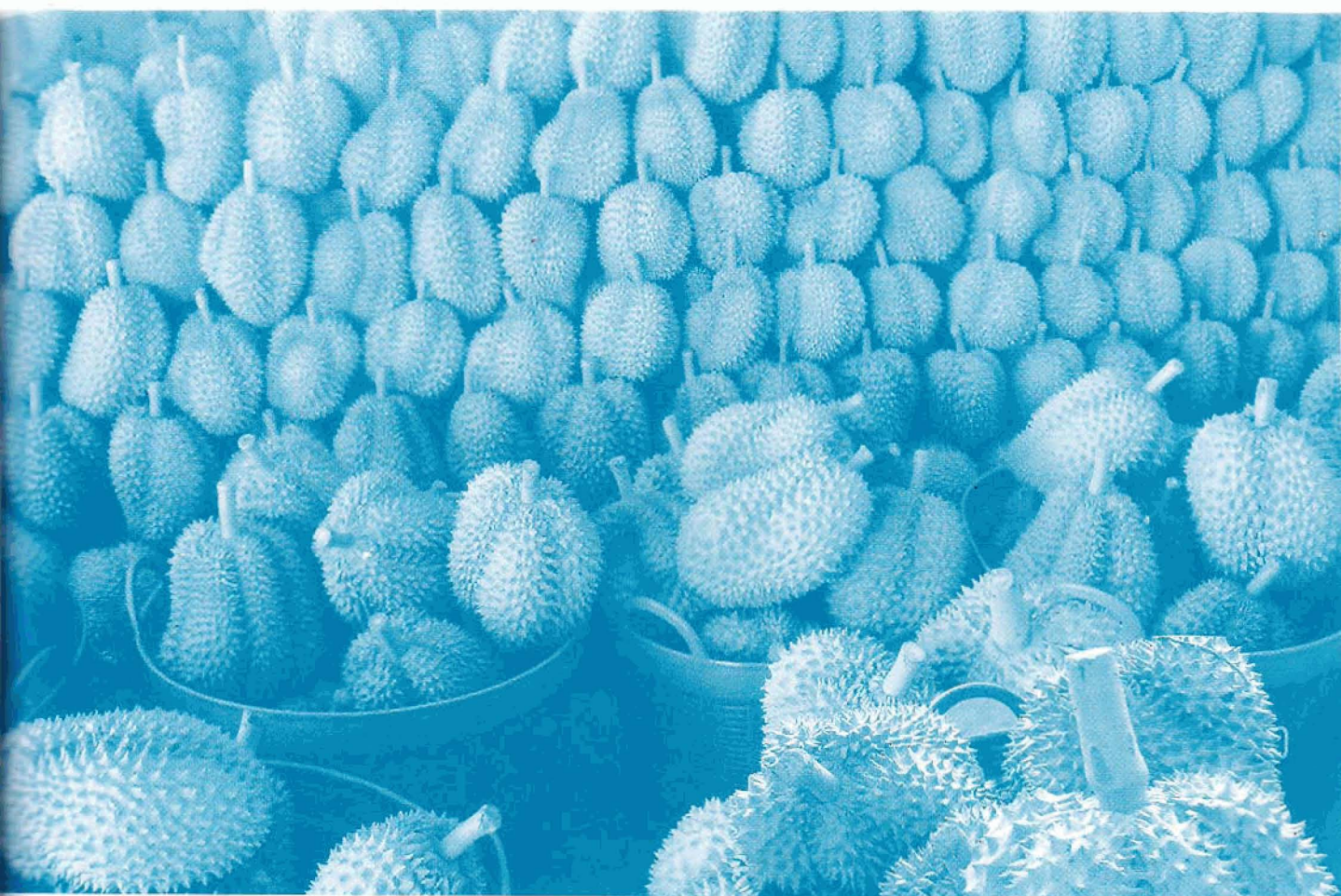

คุณจิตนิภา หวังเชิดชูวงศ์

มองตัวเอง มองตลาด เรียมรุกกระเบียบ

การเสวนามุ่งเน้นไปที่การส่งออก
ทุเรียนไปประเทศจีนเป็นหลัก โดย
คุณจิตนิภา ได้กล่าวว่า ทุเรียนเป็นสินค้า
ที่ได้รับความนิยมในประเทศจีนมาก
และประเทศไทยก็เป็นผู้ผลิตทุเรียน
รายเดียวที่ประเทศจีนอนุญาตให้นำเข้า
เมื่อพิจารณาตลาดของประเทศจีนจะพบว่า
เป็นตลาดที่น่าสนใจ เนื่องจากประเทศจีน
เป็นตลาดสินค้าอาหารที่ใหญ่ที่สุดในโลก
ด้วยประชากรที่มากถึง 1,300 ล้านคน ที่
ยังมีการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มเป็น 1,475
ล้านคนในปี 2050 ประกอบกับประเทศจีน
มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่าง
ต่อเนื่อง มั่นคงและรวดเร็ว

ปัจจุบันผู้บริโภคชาวจีนมี
แนวโน้มความต้องการผลไม้ไทยเพิ่มขึ้น
จากจำนวนประชากรที่จะเพิ่มมากขึ้น
จากนโยบายผ่อนปรนลูกคนเดียว และ

พฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามรายได้ที่สูงขึ้น
ชาวจีนนิยมสินค้าที่มาจากต่างประเทศและมีคุณภาพ

ผู้บริโภคชาวจีนชอบรับประทานทุเรียนสุกมาก ไม่ว่าจะเป็
พันธุ์อะไรก็ตามสามารถรับประทานได้หมด แต่ปัญหาที่พบคือ บาง
พื้นที่ของประเทศจีนมีทุเรียนที่ไม่ใช่ทุเรียนของประเทศไทยขาย อาจ
มาจากการลักลอบนำเข้า ส่งผลให้ชาวจีนที่ไม่ทราบชื่อไปบริโภคแล้ว
รสชาติไม่อร่อยเหมือนเดิม ส่งผลให้เสียชื่อเสียงทุเรียนไทยได้

สำหรับช่องทางการขนส่งทุเรียนในปัจจุบันใช้เส้นทาง R3A หรือ
คุนหมิง กงตุ้คือเส้นทางเชื่อมกรุงเทพฯและคุนหมิง ซึ่งมีต้นทางที่เชียงใหม่ของ
ประเทศไทย-บ่อแก้ว-หลวงน้ำทา-บ่อเต็นประเทศลาว-บ่อหาน-เชียงรุ่งหรือ
จิ่งหนงโนแคว้นสิบสองปันนา นครคุนหมิงประเทศจีน รวมระยะทาง 1800
กิโลเมตร รวมทั้งเส้นทาง R9 เส้นทางที่เชื่อมระหว่างภาคอีสานของไทยไป
ฉงมณฑลกว่างซีของประเทศจีน โดยผ่าน สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม
ได้กลายเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่พ่อค้าไทยใช้ส่งผลไม้ไปประเทศจีน

ในช่วงเดือนมกราคม - กันยายน 2557 ประเทศไทยส่งทุเรียนสด
ไปประเทศจีนประมาณ 15,000 ตัน มูลค่าประมาณ 160,000 ล้านบาทหรือ
สหรัฐฯ แต่สำหรับสินค้าแปรรูปจากทุเรียน ได้แก่ ทุเรียนอบแห้ง ทุเรียน
แช่แข็ง มีปริมาณการส่งออกที่ไม่มากเท่ากับทุเรียนสด แต่ก็ยังเป็นอันดับหนึ่ง
ในการนำเข้าของประเทศจีน ยกเว้นทุเรียนกวนที่จำเป็นจะต้องมีการพัฒนา
อีกมาก

คุณอุไร ได้กล่าวถึงขั้นตอนการส่งออกผลไม้ไปประเทศจีนว่า จะต้อง
มีการดำเนินการขออนุญาตก่อนการนำเข้า มีการตรวจสอบแหล่งศักรูพืชที่มี
ความเสี่ยง เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศเกษตรกรรมจำเป็นจะต้องมีการ
กักกันโรคพืชต่างถิ่น ประเทศจีนมีกฎระเบียบการกักกันพืชเช่นเดียวกัน

ทุเรียนสดจากประเทศไทย ได้รับ
อนุญาตจากสำนักควบคุมคุณภาพและ
ตรวจสอบกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน (General Administration
of Quality Supervision Inspection
and Quarantine of People Republic
of China - AQSIQ) ให้เป็นทุเรียนสดจาก
ประเทศเดียวที่สามารถนำเข้าไปจำหน่าย
ในประเทศจีนได้ โดยนับว่าเป็นสินค้า
ชั้นสูง (Hi-End)

กฎระเบียบการนำเข้าผลไม้ไทย
สู่ประเทศจีน ฝ่ายไทย 1. ทุเรียนต้อง
มาจากแปลง GAP (Good Agriculture
Practices) หรือแปลงที่มีการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ได้รับ

จันทบุรี 2

การขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร 2. ผ่านโรงคัดบรรจุที่ได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร 3. มีใบรับรองสุขอนามัยพืชแนบไปพร้อมกับสินค้า 4. มีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิด หรือหนังสือรับรองแหล่งกำเนิด (Certificate of Origin) หรือ Form E 5. ส่งเข้าตามด่านนำเข้าผลไม้ที่ประเทศจีนกำหนด เพื่อที่ทางประเทศจีนจะได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องศัตรพืชในพืชนั้น ๆ ตรวจสอบเมื่อสินค้ามาถึงด่าน

ฝ่ายจีน ผู้นำเข้าต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล บริษัทอยู่ในประเทศจีน ยื่นขอใบอนุญาตตรวจสอบกักกันโรคกับ AQSIQ เพื่อชี้แจงชนิดผลไม้ที่จะนำเข้า ปริมาณ ด่านที่นำเข้า เพื่อให้ทางประเทศจีนมอบหมายเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ณ ด่านตรวจพืชที่ได้แจ้งไว้ใบขออนุญาต แต่ถ้าเส้นทางการขนส่งผ่านฮ่องกง จะต้องผ่านการตรวจสอบของ CIC โดยจะตรวจสอบ 3 สิ่ง ได้แก่ ตูคอนเทนเนอร์ บรรจุภัณฑ์ และใบรับรองสุขอนามัยพืช ซึ่งผู้นำเข้าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมตามที่กำหนด

นอกจากการขนส่งทางบก โดยใช้เส้นทาง R3A และเส้นทาง R9 แล้ว การขนส่งทางเรือและทางอากาศก็เป็นการขนส่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน โดยประเทศจีนอนุญาตให้นำเข้าผลไม้จากต่างประเทศผ่านทางกรุงปักกิ่ง นครเซี่ยงไฮ้ นครเทียนจิน เมืองเฉิงเหมิน เมืองหนานจิง เมืองกว่างโจว เมืองหนิงโป เมืองต้าเหลียน เมืองชิงเต่า เมืองฝูโจว เมืองเซินเจิ้น เมืองฉิงหวงเต่า เมืองไห่โซว และเมืองจูไห่

ปัญหาที่พบในทุเรียนไทยที่ส่งไปขายยังประเทศจีนคือ เปลี้ยแปง เปลี้ยหอย ที่ผ่านมามีการกำหนดเป็นศัตรพืชกักกัน แต่ปัจจุบันประเทศจีนได้มีการกำหนดแล้ว ซึ่งหากตรวจพบ เจ้าหน้าที่สามารถเผาทำลายหรือปฏิเสธการนำเข้าได้ทันที แต่ในทางปฏิบัติหากพบแมลงศัตรพืชดังกล่าว เจ้าหน้าที่จะมีการฉีดพ่นด้วยสาร Methyl-bromide ซึ่งผู้นำเข้าจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เอง

คุณสฤชัย ได้กล่าวถึงคู่แข่งที่น่าจับตามองประเทศหนึ่ง คือ ประเทศเวียดนาม สาเหตุมาจากการที่ประเทศเวียดนามมีทุเรียนพื้นบ้านทุกพันธุ์ที่ประเทศไทยมี สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศเอื้ออำนวย และยังเป็นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ ค่าแรงวันละ 80 - 120 บาท ในขณะที่ทุเรียนต้นละ 600 บาท ในขณะที่เดียวกันตลาดทุเรียนแปรรูปของเวียดนามกำลังโต โดยเฉพาะการค้าในธุรกิจแบบใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)

พื้นที่ปลูกทุเรียนในประเทศเวียดนามที่สำคัญและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี คือ บริเวณปากแม่น้ำโขง นครโฮจิมินห์ทั้งยังมีศูนย์วิจัยทุเรียนด้วยจุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้ผลิตทุเรียนของโลก โดยมีนโยบายการค้าเนื้องานที่ชัดเจน

จันทบุรี 1

เกษตรกรเป็นรายได้หลักที่ประเทศไทย ควรให้ความสำคัญในการรักษาอันดับการส่งออกในพืชเศรษฐกิจ ซึ่งทุเรียนก็เป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยด้วยมูลค่ามหาศาล

จุดเปลี่ยนในที่นี่ เราอาจหมายถึงโอกาส ที่จะสามารถคงปริมาณ คุณภาพ ทุเรียน พร้อมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการพัฒนาผลผลิต การแปรรูป และการเพิ่มช่องทางการค้า

ดร.ทรงพล ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า จุดสำคัญของจุดเปลี่ยนคือ ทำมาแล้วต้องขายได้ จีนเป็นตลาดที่สำคัญ มีส่วนแบ่งตลาดไม่ต่ำกว่า 50% ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ราคาทุเรียนสูงขึ้นเรื่อย ๆ

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 กรมวิชาการเกษตร มีพันธุ์ทุเรียนกว่า 600 ตัวอย่างพันธุ์ นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมพันธุ์ไว้ที่สุราษฎร์ธานี ชุมพร ยะลา อีกกว่า 800 ตัวอย่างพันธุ์

เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทุเรียนไทยจะต้องรักษาสัดส่วนตลาดไว้ให้ได้

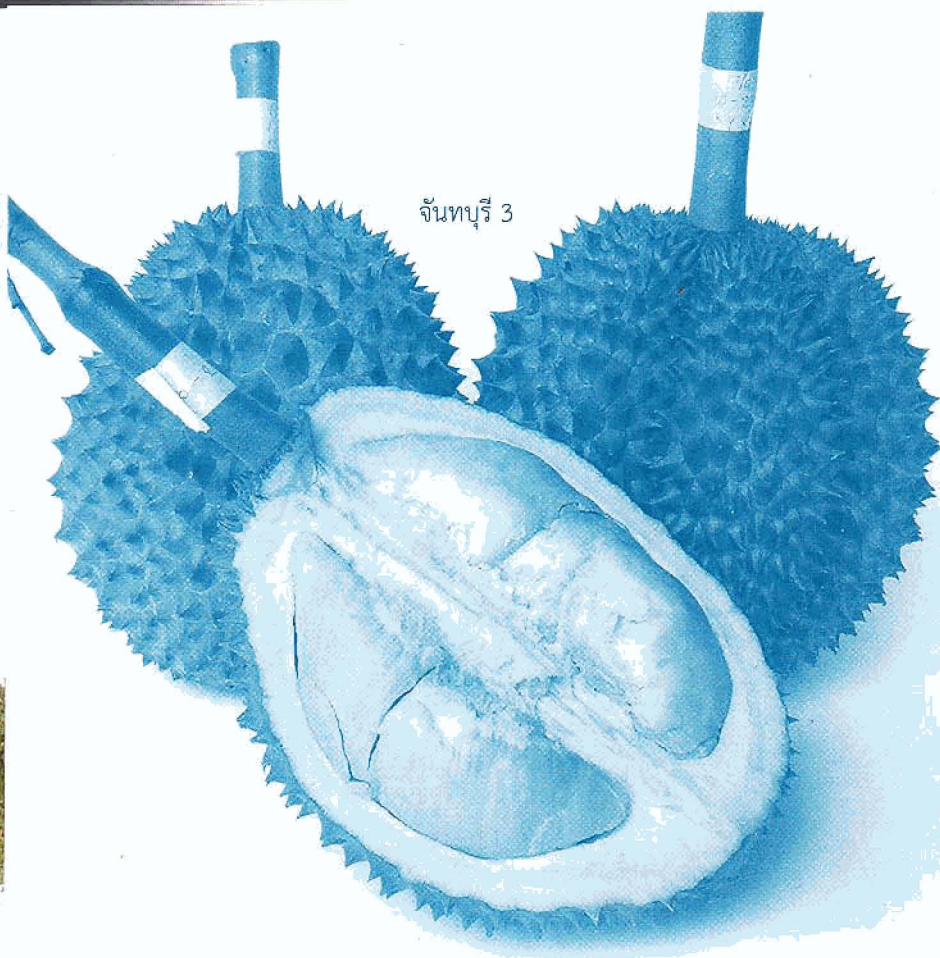
อีกหนึ่งประเทศที่ต้องระวัง คือ กัมพูชา เนื่องจากเป็นประเทศที่มีทุเรียนหลายพันธุ์และมีปริมาณมาก ที่สำคัญมีทุเรียนพันธุ์หมอนทองที่เป็นพันธุ์การค้าที่สร้างมูลค่าให้กับประเทศไทยสูง

ปัญหาที่พบ คือ เกษตรกรมักตัดทุเรียนอ่อนผสมไปกับทุเรียนแก่ให้กับผู้ส่งออกทุเรียน เมื่อถึงจีนผู้บริโภคพบทุเรียนอ่อน ก็ไม่ประทับใจในสินค้า อาจทำให้เลิกรับประทานทุเรียนไทย หันไปรับประทานทุเรียนที่ลักลอบนำเข้าแทน สิ่งที่เกษตรกรไทยทำนั้นเป็นสิ่งที่จะทำให้ร้ายประเทศไทย

จุดเปลี่ยน

เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แน่แน่นอนว่าจะต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน สำหรับเสาหลักด้านเศรษฐกิจ

จันทบุรี 3

ซึ่งกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการวิจัย ซึ่งมีบทบาทมากในการพัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งช่องทางการค้าที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น

จุดเปลี่ยนทุเรียนไทยต้องยึดที่งานวิจัย พร้อมกับเกษตรกรที่มีส่วนช่วยในด้านการคัดเลือก พัฒนาพันธุ์ ซึ่งจะได้จากการประกวดสายพันธุ์และได้รับการส่งเสริมต่อ

ดร.ทรงพล กล่าวต่อว่า ปัจจุบันได้พัฒนาพันธุ์ออกมา 6 พันธุ์ เป็นพันธุ์ลูกผสม ได้แก่ 1.จันทบุรี 1 ผสมระหว่างชะนีกับหมอนทอง 2.จันทบุรี 2 ผสมระหว่างชะนีกับพวงมณี 3.จันทบุรี 3 ผสมระหว่างก้านยาวกับชะนี 4.จันทบุรี 4 ผสมระหว่างหมอนทองกับก้านยาว 5.จันทบุรี 5 ได้จากเมล็ดก้านยาวที่มีการผสมเกสรแบบเปิด 6.จันทบุรี 6 ผสมระหว่างหมอนทองกับก้านยาว

พันธุ์จันทบุรี 1, 2 และ 3 เป็นพันธุ์ที่มีอายุเก็บเกี่ยวสั้น ประมาณ 80 - 90 วัน สำหรับพันธุ์จันทบุรี 4, 5 และ 6 เป็นพันธุ์ที่มีอายุเก็บเกี่ยวปานกลาง ประมาณ 100 - 119 วัน โดยตั้งใจว่าจะพัฒนาพันธุ์ให้มีอายุเก็บเกี่ยวสั้น ปานกลาง ยาว เพื่อให้ผลผลิตออกสลับกัน มีบริโภคและส่งออกต่อเนื่องตลอดปี

คุณจิตติภา กล่าวว่าการรักษาส่วนแบ่งตลาดในเมืองเดิมที่มีการนำเข้าไปนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยรักษาคุณภาพ ปริมาณให้เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภคชาวจีน จากนั้นก็ดำเนินการเชิงรุกในเมืองเศรษฐกิจใหม่ที่ตลาดมีแนวโน้มการเติบโตสูง อย่างเช่น ฉงชิ่ง เสฉวน น่าจะเป็นโอกาสการค้าขายที่ดี

สำหรับช่องทางการค้าที่น่าสนใจ คือ การค้าแบบออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันชาวจีนนิยมมาก เนื่องจากสะดวกสบาย ทั้งยังสามารถเลือกสินค้าได้ตามที่ต้องการ ซึ่งหากเกษตรกรสามารถทำตลาดออนไลน์ได้เอง ก็จะเป็นโอกาสที่ดี

เกษตรกรสามารถหาลูกค้าได้โดยตรง หรือหากทำไม่ได้ จำเป็นจะต้องมีการรวมกลุ่ม หรือมีคนกลางรวบรวมสินค้า เพื่อให้ผู้รวบรวมนำสินค้าจากเกษตรกรเสนอทางเว็บไซต์ ซึ่งหมายถึงเกษตรกรเป็นผู้ผลิตสินค้าป้อนเข้าบริษัทผู้ส่งออก ทำให้เกิดการแข่งขันกันเองในระดับเกษตรกร ส่งผลให้ทุเรียนมีการพัฒนา

อีกหนึ่งสิ่งที่ควรร่วมกันพัฒนาคือ ควรพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของทุเรียนไทย ให้ผู้บริโภคเห็นว่าเป็นทุเรียนไทย จะได้ไม่สับสนกับทุเรียนที่ลักลอบนำเข้า

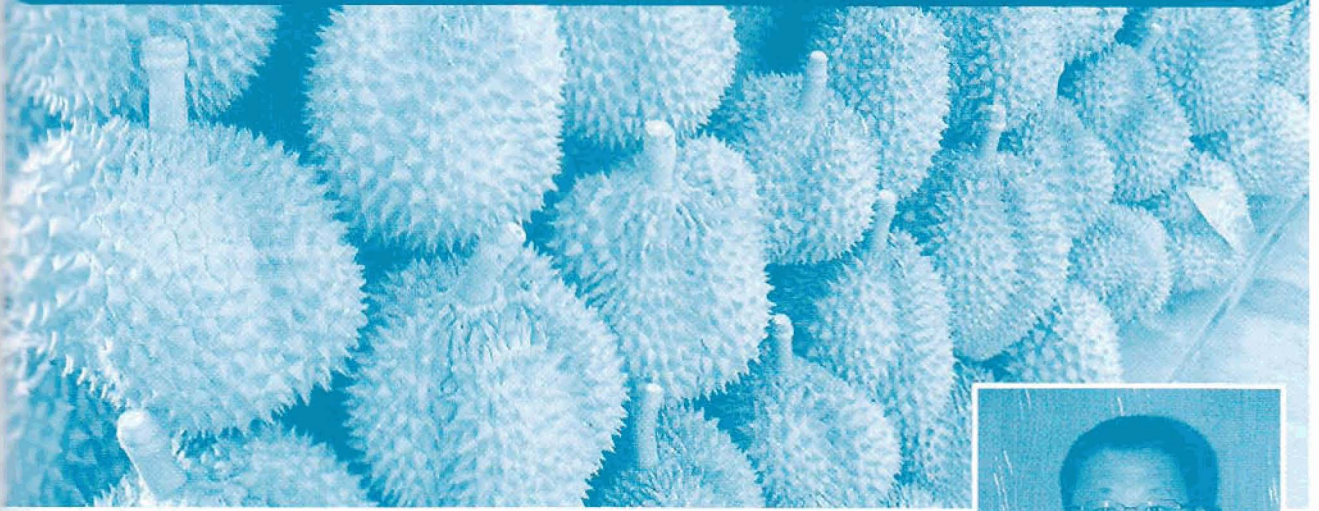
คุณอุไร กล่าวว่า ผู้บริโภคชาวจีนต้องการความมั่นใจว่าทุเรียนที่ซื้อไปนั้นเป็นทุเรียนที่สุกพร้อมรับประทาน เพราะฉะนั้นผู้ส่งออกที่รับซื้อแบบเหมาสวนต้องระวัง ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสุกดีแล้วทุกครั้ง เพราะหากชาวจีนเจอทุเรียนไม่สุกบ่อย ๆ ก็อาจทำให้เบื่อกับทุเรียนไทย แม้มันนี่ยังโชคดีที่ผู้บริโภคไม่มีทางเลือก แต่ในอนาคตก็ยังไม่แน่นอน

คุณอุไร สุวรรณวงศ์

ช่วงที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษคือ ช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ทุเรียนขายดีที่สุด แต่ปัญหาคืออุณหภูมิที่หนาวเย็น หากตัดทุเรียนที่ยังสุกไม่เต็มที่ส่งไป ทุเรียนก็จะไม่สุกเพิ่มขึ้น อาจเป็นปัญหาได้

ทุเรียนสดจากประเทศไทย ได้รับอนุญาตจาก AQSIQ ให้เป็นทุเรียนสด จากประเทศเดียวที่สามารถนำเข้าไปจำหน่ายในสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ โดยนับว่าเป็นสินค้าชั้นสูง จุดเปลี่ยน หมายถึง โอกาส ที่จะสามารถคงปริมาณ คุณภาพทุเรียน พร้อมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการ พัฒนาผลผลิต การแปรรูป และการเพิ่มช่องทางการค้าพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของทุเรียนไทย ให้ผู้บริโภคเห็นว่าเป็นทุเรียนไทย จะได้ ไม่สับสนกับทุเรียนที่ลักลอบนำเข้า

คุณสัญญาชัย ปุระณะชัยศิริ

คุณสัญญาชัย กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า จุดเปลี่ยน ที่ควรดำเนินการคือการพัฒนาพันธุ์ ให้มีความแตกต่างไปจากหมอนทองที่ตอนนี้กลายเป็นหมอนทองอุตสาหกรรม หากมี มะละทุเรียนไทยก็จะไม่น่าสนใจ แต่ถ้ามีพันธุ์ใหม่ที่หลากหลายผู้บริโภคชอบก็น่าจะเป็น จุดเปลี่ยนที่ดี

ดร.ทรงพล กล่าวทิ้งท้ายว่า การเปลี่ยนแปลงต้องเปลี่ยนทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตทุเรียนต้องมาจากแปลง GAP มีพันธุ์ที่ดี มีกระบวนการแปรรูปที่ดี มีบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ และที่สำคัญมีคุณภาพตรงตามที่ผู้บริโภคต้องการ

Contact Farming หรือ ระบบการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ หรือการเพาะปลูกพืชที่มีการทำสัญญาซื้อขายผลผลิตล่วงหน้าระหว่างฝ่ายเกษตรกร หรือเจ้าของฟาร์ม กับคู่สัญญา คือ ผู้รับประกัน ซึ่งมักเป็นบริษัทเอกชนที่สัญญาว่าจะซื้อผลผลิตคืนจากอีกฝ่ายในราคาที่ตกลงกันตั้งแต่ต้น เรียกว่า ราคาประกัน ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อครบกำหนดสัญญา เป็นหนึ่งระบบที่น่าสนใจ

บรรยากาศภายในห้องเสวนาเป็นไปอย่างอบอุ่น ผู้ร่วมฟังการเสวนาต่างให้ความสนใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

คุณวีรวัฒน์ จีรวงศ์ อุปนายกสมาคมชาวสวนทุเรียนจังหวัดชุมพร ได้แสดงความคิดเห็นว่าที่ผ่านมาการควบคุมคุณภาพทุเรียน การส่งออกทุเรียน เราต่างคนต่างทำ หน่วยงานราชการ เกษตรกร พ่อค้า ไปคนละทาง แนะนำว่า เราควรมีสถาบันทุเรียนไทย เพื่อรวมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุเรียนไว้ด้วยกัน แล้วทุกฝ่ายจะได้เดินไปพร้อมกันในทิศทางเดียวกัน

ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่จีนอนุญาตให้นำเข้าทุเรียนสด ในเมื่อเรามีโอกาสที่มากกว่าประเทศสมาชิกอื่นในภูมิภาคอาเซียน เราก็ต้องรักษามาตรฐานทุเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการรักษาคุณภาพ

คุณภาพคืออะไร ... คุณภาพ คือ คุณธรรม ดร.ทรงพล กล่าว

ห้วยโสมง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจากปลายพระหัตถ์

เดือนธันวาคมเป็นเดือนมหามงคลของปวงชนชาวไทย เนื่องจากเป็นเดือนแห่งพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 5 ธันวาคม และยังเป็นเดือนแห่งการเฉลิมฉลองส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ อีกทั้งเป็นเดือนที่มีวันหยุดต่อเนื่องส่งเสริมบรรยากาศของการเฉลิมฉลองเป็นอย่างดี สำหรับเดือนมหามงคลนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **“ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ปวงประชาถวายพ่อของแผ่นดิน”** โดยเริ่มดำเนินกิจกรรมเปิดตัวโครงการระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน - 6 ธันวาคม 2557 บริเวณหน้ากระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ถนนราชดำเนินนอก หลังจากนั้นหน่วยงานต่างๆ ภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติตลอดปี 2558 ซึ่งนอกจากจะเป็นกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระอัจฉริยภาพด้านการบริหารจัดการน้ำแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้ประชาชนชาวไทยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ทรงมีต่อพสกนิกรไทยมาอย่างยาวนาน รวมทั้งตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรน้ำ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้น้ำในกระบวนการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม และภายในครัวเรือนอย่างรู้คุณค่า ตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและนำไปปฏิบัติได้จริง

“อีกรอง” ฉบับประจำเดือนธันวาคม 2557 ขอนำท่านผู้อ่านไปชื่นชมกับพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในเดือนมหามงคลนี้ นั่นคือ **“โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** การบริหารจัดการน้ำภาคตะวันออกของไทย โปรดติดตาม

จากลายพระหัตถ์

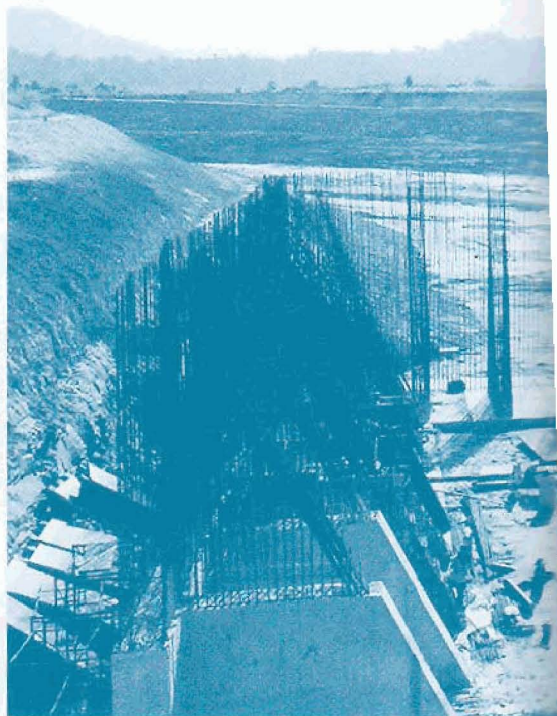
ย้อนกลับไปในอดีตช่วงก่อนปี 2521 พื้นที่ราบเชิงเขาบรรทัดในเขตอำเภอนาดี อำเภอสระแก้ว (ขณะนั้น) อำเภอวัฒนานคร และอำเภอตาพระยา เขตติดต่อระหว่างจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ที่การแทรกซึมและใช้เป็นฐานปฏิบัติการของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในสมัยนั้น ซึ่งได้บังคับให้ประชาชนในพื้นที่เข้าเป็นพวกและส่งเสบียงอาหาร ยารักษาโรค เป็นกำลังบำรุงอันสำคัญ นับว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติในสมัยนั้นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบดังกล่าว เป็นผู้ที่อพยพมาจากที่อื่น และบุกรุกทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จนบริเวณโดยรอบเขาบรรทัดกลายเป็นป่าเสื่อมโทรม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก มีฐานะยากจน ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดจึงจำเป็นต้องเข้าเป็นผู้สนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย อย่างไม่มีอนาคตและความหวัง ต่อมากองพลที่ 2 กองทัพภาคที่ 1 ได้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ดังกล่าว พบว่าการต่อสู้ และปราบปรามเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทราบปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในบริเวณดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยทรงเสด็จฯ มายังบริเวณดังกล่าวด้วยพระองค์เองหลายครั้ง และทรงมีพระราชดำริให้พัฒนาพื้นที่ที่ราบเชิงเขาบรรทัดออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ การพัฒนาจิตใจของราษฎร การพัฒนาความรู้เพื่อประกอบอาชีพ และการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรให้ถูกต้อง ซึ่งจะเห็นว่าแนวทางการพัฒนาตามพระราชดำรินั้น เริ่มจากการพัฒนาคนก่อนเสมอ โดยมีองค์ประกอบอื่นในการดำรงชีพเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนา

สำหรับโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยี่ยมสำนักงานก่อสร้างโครงการห้วยโสมง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ราวกลางปีที่ผ่านมาตอนแรกยังงง ๆ อยู่ว่า โครงการนี้ชื่อโครงการห้วยโสมง หรือ ห้วย สะ-โหมง จนได้รับ คำตอบจากเจ้าหน้าที่โครงการว่า ห้วย-สะ-โหมง ยิ่งดีที่เจ้าหน้าที่เฉลี่ย ก่อนที่ผู้เขียนจะได้เอ่ยชื่อโครงการออกไป ภายในอาคารสำนักงาน โครงการฯ มีส่วนหนึ่งจัดเป็นนิทรรศการความเป็นมาของโครงการ และเป็นครั้งแรกของผู้เขียนที่ได้เห็นลายพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทำนทรงไว้เกี่ยวกับรายละเอียดของการจัดการแหล่ง น้ำในพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี (รวมสระแก้วในขณะนั้น) เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2521 แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพและวิสัยทัศน์ อันยาวไกลในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยทั่วกัน ไม่ว่าที่แห่งนั้นจะอยู่ห่างไกลและเดินทางยากลำบากเพียงใด ก็ตาม จากลายพระหัตถ์ดังกล่าวทำให้ผู้เขียนรู้สึกปลื้มและเป็นบุญเหลือเกินที่ได้เกิดบนผืนแผ่นดินไทยในรัชสมัยของพระองค์ กษัตริย์ที่เป็นยิ่งกว่ากษัตริย์

ลายพระหัตถ์ดังกล่าว เป็นการพัฒนาที่ราบเชิงเขาบรรทัด จังหวัดปราจีนบุรี โดยพัฒนาต้นน้ำลำธารของจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้ประชาชนมีแหล่งน้ำในการประกอบอาชีพและใช้อุปโภค-บริโภค ตลอดทั้งปี ซึ่งลำน้ำดังกล่าวเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำปราจีนบุรี ประกอบด้วย การสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ จำนวน 3 เขื่อน ได้แก่ เขื่อน ห้วยพระปรัง เขื่อนห้วยยาง และเขื่อนห้วยโสมง โดยพระองค์ได้ทรง ระบุพิภพดินที่และคำนวณปริมาณลุ่มรับน้ำ ความสูง ความกว้าง ไว้อย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติสามารถสนองพระราชดำริได้โดยง่าย โอกาสนี้ ผู้เขียนขออัญเชิญลายพระหัตถ์ของพระองค์มาให้ท่านผู้อ่านทุกท่าน ได้ชื่นชมพระปรีชาสามารถโดยทั่วกัน

อำเภอชาติ และ 32 หมู่บ้านในเขตอำเภอภินทรบุรี โดยพื้นที่โครงการดังกล่าวได้ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ จำนวน 4,596 ไร่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา 480 ไร่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน 1,165 ไร่ และพื้นที่ในเขต ส.ป.ก. จำนวน 10,191 ไร่

สู่งานก่อสร้างและความคาดหวัง

การดำเนินการก่อสร้างเขื่อนห้วยโสมงซึ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ นับว่าเป็นโครงการที่มีอุปสรรคหลายประการ เมื่อเทียบกับเขื่อนห้วยพระปรัง โดยอ่างเก็บน้ำห้วยพระปรัง กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างขึ้นที่บ้านระเบาะหูกวาง หมู่ที่ 6 ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว เมื่อปี พ.ศ. 2534 และแล้วเสร็จเมื่อปี 2544 ในขณะที่เขื่อนห้วยโสมงยังคงยังไม่ได้ดำเนินการ ทั้งนี้ เขื่อนห้วยโสมงออกแบบให้เป็นเขื่อนดินแบบแบ่งโซน (zone type dam) สูงประมาณ 32.75 เมตร ยาวประมาณ 3,967 เมตร ความกว้างของสันเขื่อน 9 เมตร ระดับสันเขื่อนอยู่ที่ +53.00 เมตร (รทก.) ระดับน้ำเก็บกักปกติ +48.00 เมตร (รทก.) ขนาดความจุอ่างน้ำประมาณ 297 ล้านลูกบาศก์เมตร อาคารระบายน้ำล้น ชนิดบานระบายโค้งขนาด 130x6.00 เมตร จำนวน 3 บาน สามารถระบายน้ำสูงสุด 630.57 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เป็นทำนบปิดช่องเขาต่ำ 2 แห่ง พร้อมระบบส่งน้ำและระบายน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 111,300 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ชลประทานฝั่งซ้าย 94,800 ไร่ ความยาวคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย 34.25 กิโลเมตร คลองซอย 178.81 กิโลเมตร และพื้นที่ชลประทานฝั่งขวา จำนวน 16,500 ไร่ ความยาวคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา 11.00 กิโลเมตร คลองซอย 35.27 กิโลเมตร พื้นที่เขื่อนห้วยงานอยู่ในเขตบ้านแก่งยาว ตำบลแก่งดินสอ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ส่วนพื้นที่อ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตตำบลดินสอ และพื้นที่ชลประทานครอบคลุม 5 หมู่บ้านในเขต

คณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2532 เห็นชอบในหลักการและอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการการศึกษา สำรวจ ออกแบบ และก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในกลุ่มน้ำบางปะกงตอนบนและสาขา ซึ่งประกอบด้วย โครงการพระปรัง และโครงการอ่างเก็บน้ำคลองพระสะทึง จังหวัดสระแก้ว โครงการคลองระบม และโครงการคลองสี่ยึด จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีโครงการห้วยโสมง จังหวัดปราจีนบุรีเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังกล่าวด้วย จากนั้นกรมชลประทานได้ทำการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้วเสร็จครั้งแรกในปี 2538 และออกแบบแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2544 กรมชลประทานจึงได้ดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา

เพื่อก่อสร้างโครงการ ซึ่งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติได้เห็นชอบให้เพิกถอนพื้นที่อุทยานเพื่อดำเนินการก่อสร้างได้เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2548 ในขณะที่เดียวกันอุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดาได้ถูกประกาศให้เป็นมรดกโลกในวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 จึงส่งผลกระทบต่อโครงการเนื่องจากมีผลกระทบต่อพื้นที่มรดกโลก กรมชลประทานจึงได้จัดทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมใหม่อีกครั้งเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติเห็นชอบรายงานการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2552 ต่อมาเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2557 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระยะเวลาดำเนินงาน 9 ปี (ปีงบประมาณ 2553 - 2561) วงเงินงบประมาณ 8,300 ล้านบาท ซึ่งวงเงินดังกล่าวรวมค่าชดเชยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากพื้นที่น้ำท่วมและการแก้ไขและลดผลกระทบต่อระบบนิเวศไว้ด้วยแล้ว และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2553 กรมชลประทานจึงได้แจ้งให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติและ สุขภาพ โครงการห้วยโสมง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2553 - 10 สิงหาคม 2554 นับว่าเป็นโครงการที่มีการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายครั้งมาก

เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2553 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและคณะอนุกรรมการโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการบริหารโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นเลขาธิการ (2) คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ มีรองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักประสานงานโครงการพื้นที่ ภาคกลาง สำนักงาน กปร. เป็นเลขาธิการ (3) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินและจัดแปลงอพยพ มีผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี เป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 7 กรมชลประทาน เป็นเลขาธิการ และ (4) คณะอนุกรรมการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน และผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเลขาธิการ

การดำเนินโครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หากเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ คาดว่าในปี 2561 พระราชดำริของพระองค์ที่ปวงประชารอคอยมาตั้งแต่ปี 2521 ยาวนานถึง 40 ปี จะปรากฏผลประจักษ์

สำหรับผู้รับผิดชอบในการก่อสร้างโครงการดังกล่าว คือ กิจการร่วมค้าวิซีอีซี โดยได้ลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำและอาคารประกอบพร้อมส่วนประกอบอื่น เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2554 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง อย่างไรก็ตามเพื่อให้การดำเนินการโครงการห้วยโสมง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนดำเนินงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งสร้างความถูกต้องและเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ขณะนั้น ในฐานะประธานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการพิเศษ

ประชาชนในเขตอำเภอนาดีและอำเภอกบินทร์บุรี
จะมีแหล่งน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ชลประทานในฤดู
ฝนได้ 111,300 ไร่ และฤดูแล้งอีก 45,000 ไร่ ช่วย
บรรเทาปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรีและ
ลุ่มน้ำสาขา ในเขตอำเภอดังกล่าว รวมทั้งเป็นแหล่ง
น้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคของประชาชน และ
แหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา ช่วยรักษานิเวศ
ในเขตลุ่มน้ำบางปะกงและสาขา โดยผลักดันน้ำเค็ม
และน้ำเน่าเสียในแม่น้ำปราจีนบุรีและแม่น้ำบางปะกง
ตลอดจนอ่างเก็บน้ำเขื่อนห้วยโสมงจะเป็นแนวกันชน
หรือแนวป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ในเขต
อุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา
นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มระดับความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่าไม้ ทำให้โอกาสในการเกิดไฟไหม้ป่าลดลง หรือหากเกิดไฟไหม้ขึ้น
ก็จะมีแหล่งน้ำต้นทุนที่สามารถนำน้ำมาดับไฟป่าได้ทัน และที่เป็นผลพลอยได้อีกประการหนึ่ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยว
แห่งใหม่ของอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้เขียนอยากเรียนท่านผู้อ่านว่าเส้นทางเข้าไปยังที่ตั้งโครงการเป็นเส้นทางที่มี
ความงดงามไม่น้อย อธิบายอาจไม่เห็นภาพ อยากให้ทุกท่านแวะไปเยี่ยมชมกันก่อนที่การก่อสร้างจะแล้วเสร็จ ซึ่งทัศนียภาพ
คงเปลี่ยนแปลงไปอีก

การศึกษาพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานต่อการดำเนินโครงการดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง
สำหรับผู้เขียนเอง ทำให้เข้าใจถึงแนวการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ถ่องแท้มากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับความพยายาม
ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่พระองค์ทรงวาง
รากฐานการพัฒนาประเทศไว้อย่างมั่นคง ขอเพียงแต่เราท่านทั้งหลาย เดินตามแนวพระราชดำริ แล้วความอยู่ดีกินดีย่อมเกิด
ขึ้นกับเราๆ ท่านๆ ทุกคน เช่นกัน

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ผู้เขียน : กรมชลประทาน, สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : (ข้อมูล)

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวมูลนิธิ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail: asuwannakoot@hotmail.com

HUAISAMONG DAM

แหล่งผลิตพันธุ์หอมแดงสู้โรคหอมเลื้อย

จังหวัดศรีสะเกษ แหล่งผลิตหอมแดงที่สำคัญของไทย สินค้าหอมแดงของจังหวัดเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เนื่องจากมีคุณลักษณะพิเศษคือ เปลือกมีสีแดงเข้ม ด้านในมีสีม่วง กลิ่นฉุนแรง และเก็บรักษาได้ยาวนาน

แต่ปัจจุบันการผลิตหอมแดงในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ประสบปัญหาการระบาดรุนแรงของ “โรคหอมเลื้อย” หรือโรคแอนแทรคโนส ซึ่งเกิดจากเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* (Penz) Sacc ระบาดมากในสภาพอากาศร้อนชื้น สร้างความเสียหายมากในฤดูฝน ซึ่งเป็นช่วงผลิตหัวพันธุ์ และหากระบาดในแปลงปลูกจะทำให้ผลผลิตหอมแดงลดลงค่อนข้างมาก

จากปัญหาดังกล่าว สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 (สวพ.4) กรมวิชาการเกษตร จึงได้ศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อป้องกันกำจัดโรคหอมเลื้อย โดยร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ จนได้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตพันธุ์หอมแดงสะอาด ซึ่งสามารถป้องกันกำจัดโรคหอมเลื้อยได้ดีมีประสิทธิภาพ ทั้งช่วยลดปริมาณการใช้สารเคมีและทำให้เกษตรกรได้ผลผลิตสูงขึ้นด้วย

นางนวลจันทร์ ศรีสมบัติ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่า จากข้อมูลการเพาะปลูกหอมแดงจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2557/2558 พบว่ามีเกษตรกรปลูกหอมแดง จำนวนประมาณ 7,900 ครัวเรือน

พื้นที่ปลูกกว่า 28,600 ไร่ โดยแหล่งปลูกสำคัญอยู่ที่อำเภอราษีไศล ยางชุมน้อย ชูขันธุ์ วังหิน และกันทรารมย์ คาดว่า จะมีผลผลิต ประมาณ 93,000 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 1,400 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม พบว่า พื้นที่ปลูกหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษมีการระบาดของโรคหอมเลื้อย โดยเชื้อโรคจะติดมากับหัวพันธุ์ ทำให้ต้นหอมที่เป็นโรคมีอาการแคะแกระ

ไม่ลงหัว ใบบิดโค้งงอ หัวลีบยาว มักพบแผลเป็นรูปรี บนแผลจะพบสปอร์ตุ่มสีดำเล็ก ๆ ที่บริเวณโคนกาบใบคอหรือส่วนหัว เกิดร่วมกับอาการเลื้อยไม่ลงหัว ทำให้ผลผลิตเสียหายสูงถึง 50% ขณะเดียวกันยังทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เน่าเสียง่าย และเก็บได้ไม่นาน

สาเหตุสำคัญของการระบาดของโรคหอมเลื้อย พบว่าผู้ปลูกหอมแดงในจังหวัดศรีสะเกษนิยมซื้อหัวพันธุ์หอมแดงมาจากพื้นที่อำเภอลับแล อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีเชื้อโรคติดมากับหัวพันธุ์และแพร่ระบาดในแปลงปลูก สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 จ.อุบลราชธานี (สวพ.4) จึงได้วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะพันธุ์หอมแดงสะอาดเพื่อป้องกันกำจัดโรคหอมเลื้อยแบบเกษตรกรมีส่วนร่วม กระทั่งได้เทคโนโลยีการผลิตพันธุ์หอมแดงสะอาดที่เหมาะสม พร้อมสร้างแปลงต้นแบบผลิตหอมแดงพันธุ์สะอาดเพื่อป้อนให้กับเกษตรกรที่มีความต้องการใช้พันธุ์หอมคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับเทคนิคการผลิตหอมแดงพันธุ์สะอาด เบื้องต้นเกษตรกรต้องเตรียมพื้นที่ปลูกโดยเก็บเศษซากหอมที่ตกค้างอยู่ออกจากแปลงนำไปเผาทำลายก่อนไถตากดิน ทั้งยังต้อง

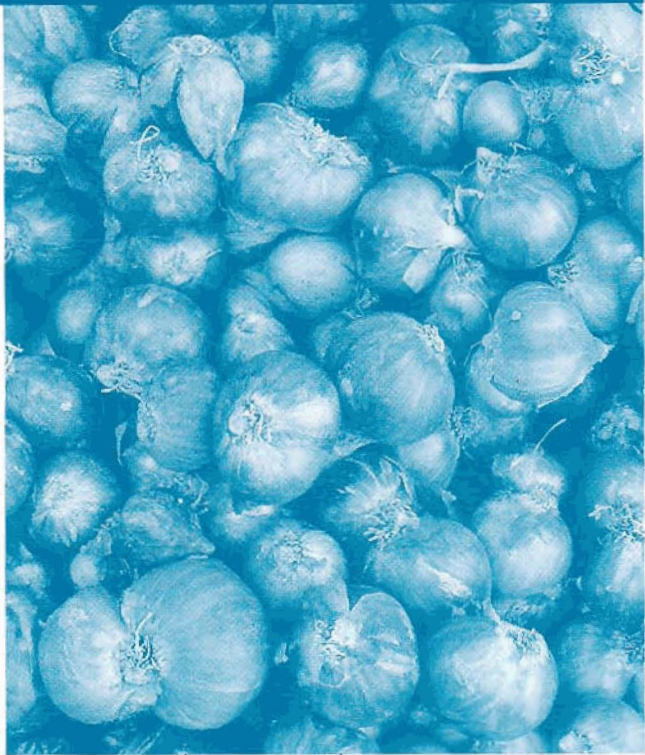

กรมวิชาการเกษตรได้สร้างแปลงต้นแบบการผลิตหอมแดงพันธุ์สะอาดในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เกษตรกรนำร่อง 20 คน พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ คาดว่า จะได้หัวพันธุ์หอมแดงสะอาดรวมกว่า 100 ตัน คิดเป็นมูลค่า 8 - 10 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบฯ เร่งถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์หอมแดงสะอาด เพื่อผลิตหอมแดงที่มีคุณภาพ

ด้วยตัวอย่างดินส่งตรวจวิเคราะห์คุณสมบัติดิน จากนั้นใส่ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน นอกจากนี้ ยังต้องเลือกใช้พันธุ์หอมแดงที่มาจากแหล่งที่ไม่พบการระบาดของโรคหอมเหลือง ก่อนปลูกแนะนำให้ใช้ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 500 กิโลกรัม/ไร่ ผสมกับเชื้อไตรโคเดอร์มาสดคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วหว่านให้ทั่วแปลงและไถกลบ หลังปลูกเกษตรกรควรรดน้ำอย่างสม่ำเสมอโดยรดน้ำในช่วงเช้า

นอกจากนั้น ต้องมีการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช โดยการสำรวจแปลงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ที่สำคัญควรใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็นตามคำแนะนำและถูกต้องตามฉลากวิชาการ ควรฉีดพ่นด้วยเชื้อไตรโคเดอร์มาสัปดาห์ละครั้ง เพื่อแก้ปัญหาหนอนกระทู้หอมเข้าทำลายควรฉีดพ่นด้วยเชื้อบีที (BT) หรือเชื้อไวรัสเอ็นพีวี (NPV) ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาหนอนกระทู้และลดปริมาณการใช้สารเคมีได้

หลังปลูก ประมาณ 40 วัน หอมแดงจะเริ่มออกดอก เกษตรกรควรเด็ดดอกหอมแดงเพื่อให้หอมลงหัว จะทำให้ได้หัวพันธุ์ขนาดใหญ่ และควรเก็บเกี่ยวหอมแดงที่อายุ 80 วัน ขึ้นไป นำไปแขวนผึ่งไว้ ประมาณ 15 วัน แล้วค่อยมัดกำ โดยมัดกำให้ถึงสุกน่ายหลังการเก็บเกี่ยวด้วย จะทำให้ได้พันธุ์หอมแดงที่มีคุณภาพและไม่มีโรคหอมเหลือง เมื่อนำหัวพันธุ์สะอาดที่ได้ไปปลูกเป็นหอมปี (ช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม) จะสามารถป้องกันกำจัดโรคหอมเหลืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดการระบาดของโรค ขณะเดียวกันยังช่วยลดการใช้สารเคมีและได้ผลผลิตสูงถึง 3-3.5 ตัน/ไร่ ที่สำคัญยังได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

นางนวลจันทร์ กล่าวอีกว่า ปี 2558 นี้ กรมวิชาการเกษตรได้สร้างแปลงต้นแบบการผลิตหอมแดงพันธุ์สะอาดในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ เกษตรกรนำร่อง 20 คน พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ คาดว่าจะได้หัวพันธุ์หอมแดงสะอาดรวมกว่า 100 ตัน คิดเป็นมูลค่า 8 - 10 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบฯ เร่งถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์หอมแดงสะอาด เพื่อผลิตหอมแดงที่มีคุณภาพให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษกว่า 500 คน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นคุณค่าของหอมแดงคุณภาพที่สร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน และให้นำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้และขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ซึ่งคาดว่าจะเกิดแหล่งผลิตพันธุ์หอมแดงคุณภาพเพิ่มขึ้นในอนาคต และมีพันธุ์หอมแดงสะอาดกระจายสู่แหล่งปลูกเพิ่มมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม หากสนใจข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์หอมแดงสะอาดเพื่อผลิตหอมแดงที่มีคุณภาพสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์ โทรศัพท์ 044-518526 หรือเกษตรกรต้นแบบ นายวิเชียร ธิระพันธ์ และคณะบ้านหนองหมี่ ตำบลหนองหมี่ อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ โทรศัพท์ 09-5659-8040

ไร้ประโยชน์

ได้ชื่อว่าไร้ประโยชน์ เนื่องจากผู้คนที่เชื่อว่าหน่อไม้ไม่มีคุณค่าทางอาหาร ทั้งยังมีโทษจากไซยาไนด์ซึ่งเป็นสารที่นำมาใช้ในวงการอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น การผลิตในลอน เรซิน หรือการนำมาทำเป็นยาฆ่าแมลง อาหารที่เกิดขึ้นจากการรับประทานอาหารที่ไซยาไนด์ คือ เกิดอาการปวดหัว หายใจยาก ความดันโลหิตต่ำ มึนงง ทมดสติ แต่หากเรื้อรังสารพิษเข้าไปในปริมาณที่เกิน 1.5 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ก็อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เพราะไซยาไนด์ จะเข้าไปจับธาตุเหล็กในกระแสเลือด ไม่ให้นำออกซิเจนไปเลี้ยงสมองได้ เซลล์สมองจึงหยุดการทำงาน

หน่อไม้ ไร้ประโยชน์

หน่อไม้ ชื่อที่ได้อินเมื่อไรก็น้ำลายสอขึ้นมาทันทีด้วยความพิเศษที่ไม่ว่าจะนำไปปรุงอาหารเป็นเมนูอะไรก็อร่อยรสชาติที่อร่อย

ของอร่อยมักจะไม่ดีประโยชน์ ประโยชน์ที่อาจจะเคยได้ยินบ่อย ๆ หน่อไม้เป็นผักหนึ่งชนิดที่ถูกขนานนามว่ามีแต่โทษ ไม่มีประโยชน์ ไม่ควรรับประทาน วันนี้เรามาค้นหาคำตอบพร้อมกันว่า หน่อไม้ไร้ประโยชน์ จริงหรือไหม

หน่อไม้ เป็นคำที่ใช้เรียกหน่ออ่อนของไม้ที่แตกจากเหง้าใต้ดิน ซึ่งสามารถรับประทานได้ มีชื่อสามัญว่า Bamboo Shoot ชื่อวิทยาศาสตร์ คือ Bambusa spp. อยู่ในวงศ์ Poaceae

หน่อไม้ มีสรรพคุณช่วยลดการเกิดมะเร็งลำไส้ใหญ่ ป้องกันอาการท้องผูก ช่วยย่อยอาหาร เพราะหน่อไม้เป็นอาหารที่ให้เส้นใยสูงจึงช่วยกระตุ้นการบีบตัวของลำไส้ เมื่อหน่อไม้ผ่านการย่อยร่างกายจะดูดซึมสารอาหารเข้าสู่กระแสเลือด ส่วนกากอาหารที่เหลือหรือสารพิษต่าง ๆ เช่น ยาฆ่าแมลงหรือโลหะหนักจะไปรวมกันที่ลำไส้ใหญ่

สารไซยาไนด์ที่มีอยู่ในอาหารนั้น สามารถกำจัดได้ด้วยความร้อน ดังนั้นการรับประทานอาหารที่มีส่วนประกอบของหน่อไม้ จึงต้องทำให้สุกก่อนทุกครั้ง โดยนำหน่อไม้สดมาต้มในน้ำเดือดอย่างน้อย 20 - 30 นาที จำนวน 1 ครั้ง สำหรับหน่อไม้ไม่ควรควรหลีกเลี่ยง เพราะเป็นอาหารที่มีสารไซยาไนด์ต่อมิลลิกรัมสูง แต่หากต้องการรับประทานควรต้มในน้ำเดือดอย่างน้อย 15 - 20 นาที จำนวน 2 ครั้ง จากนั้นจึงนำต้มทิ้งก่อนนำมาปรุงประกอบอาหาร

ผู้ป่วยที่ไม่แนะนำให้รับประทานหน่อไม้ คือ ผู้ป่วยโรคเกาต์ เพราะหน่อไม้มีสารพิวรีนสูง อาจจะทำให้กรดยูริกที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคเกาต์สูงขึ้น รวมทั้งผู้ที่มีการสะสมไขมัน โดยปกติกรดยูริกจะถูกขับออกทางปัสสาวะ หากร่างกายมีการสร้างกรดยูริกมากเกินไปหรือไตขับยูริกได้น้อยลง เนื่องจากไตเสื่อม กรดยูริกก็จะตกผลึกตามข้อ ฉะนั้นหลอดเลือด ไต และอวัยวะต่าง ๆ ทำให้เกิดอาการปวดข้อและโรคแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายได้ เช่น ข้อพิการ นิ่วในไต กระดูกพรุน เป็นต้น

แม้จะมีประโยชน์ ก็มีโทษ ... แม้มีโทษ ก็ป้องกันได้ ...

ข้อมูล : www.siam-shop.com/screen_tmp.php?mode=view_news&news_id=1173

พบกับไท่ฉบับนี้

บรรณาธิการ

E-mail: baripeonchai@hotmail.com

ผลิโหม ตำราใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- วัตถุประสงค์** ❖ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- ❖ เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- ❖ เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป
- ที่ปรึกษา** : อนันต์ สุวรรณรัตน์ วิไลวรรณ พรหมคำ พรหมณี วิชาชู

- บรรณาธิการ** : ประภาส ทรงหงษา
- กองบรรณาธิการ** : อังคณา สุวรรณกฎ อุดมพร สุพฤกษ์ พนารัตน์ เสรีทวีกุล จินต์นันทน์ งามสุทธา
- ช่างภาพ** : กัญญาณัฐ ไร่แดง สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี
- บันทึกข้อมูล** : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อาภากรณีย์ ต่ายทรัพย์
- จัดส่ง** : จารุวรรณ สุขเอี่ยม
- สำนักงาน** : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10
- โทรศัพท์** : 0-2561-2825, 0-2940-6864 **โทรสาร** : 0-2579-4406
- พิมพ์ที่** : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ **โทรศัพท์** : 0-2282-6033-4
- www.aroonkarnpim.co.th